

Lisa 1. Eesti tuletornid – potentsiaalsed turismiobjektid

Liite 1. Viron majakat mahdollisina matkailukohteina

Appendix 1. Estonian lighthouses – potential lighthouse tourism destinations

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
HARJUMAA (10)						
Mohni tuletorn (100) (Ekholm, Tammesaar) Loksa vald	1852-1871	Riik/EVA teenindusmaa määramata	Eraomad (J. Manitski)	meritsi saarele, Viinistust paadiga	Originaalne konstruktsioon MK ³	Restaureerimine käimas
Juminda tuletorn (110) Loksa vald	1937 (AL)	Riik/EVA teenindusmaa määramata	-		Laterna ja kahe rõduga betoonsilinder 32 m	
Keri tuletorn (155) (Kokskär) Viimsi vald	1623; 1724 , 1803; 1858; 1937 (AL); 1974	Riik/EVA 28500m ² 89001:002:0087	EVA, kasutaja ka Keri Majaka Selts	meritsi väikelaevaga, saarel sadamat ei ole	Mitmete tehnouuenduste koht IALA, MK ³	Plaanis restaureerida
Prangli loode tuletorn (160) Viimsi vald	1923 , 1936 (AL), 1945, 1960	Riik/EVA 103m ² 89001:002:0014	-	meritsi saarele, Leppneeme sadamast	Valge betoon-torn, 12 m	
Tallinna liitsihi tuletornid (251, 252) Tallinna linn	alumine 1806 ; 1839; 1959 ülemine: 1835; 1896	Riik/EVA Alumine: 7437m ² 78401:115:1570 Ülemine: 9588m ² 78403:315:0840	EVA	jalgsi, auto, ühistrans- pordiga	Säilinud originaalprismad MK	Alumise tuletorni linnakus (Valge 3) kavandatud tule- tornimuseumi ehitus Avamiseks lisainves- teeringuid ei vaja

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.)²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
Naissaare tule torn (320) (Nargö) Viimsi vald	1788; 1849; 1960 ; 1999	Riik/EVA 40898m ² 89001:001:0026	EVA Kõrvalhooned jäävad alates 01.01.2008 tühjaks, sest komandandi koht koondatakse	regulaarne ühendus saarega kavandatud suvekuudeks alates 2008, sadam halvas olukorras	Laternaruumi ja rõduga kaheksatahuline kooni- line raudbetootorn, 45 m	
Suurupi liitsihi tule tornid (374, 375) Harku vald	alumine: 1859 ; 1885, 1998 ülemine: 1760 ; 1951	Riik/EVA Alumine: 240m ² 19801:001:0040 Ülemine: 455m ² 19801:001:1944	Alumine: eraomanik Ülemine: riik (tehnohoone), eraomanik (elamu)	poolsaarel, ligipääs hea	Ainuke puidust tule torn (alumine) Ülemine paekivist IALA, MK	Puidust tule torni võiks eksponeerida matkaraja osana Kivitorni võiks avada
Pakri tule torn (380) Paldiski linn	1724; 1760; 1808; 1889 (paekivist)	Riik/EVA 239m ² 58001:003:0047	erastatud Paldiski linna poolt	Prangli neemel, ligipääs hea	Eesti kõrgeim, 52 m, mere-pinnast 73 m Vana tulepaagi alus 1760-1808 IALA, MK	Aparatuuriruum tuleb võredega külastajatest eraldada
HIIUMAA (4)						
Tahkuna tule torn (645) Kõrgessaare vald	1875	Riik/EVA 3348m ² 39201:004:3000 Kõrgessaare v 0,04 ha Eraomanik 0,6 ha	eraomanik, EVA (tehnohoone)	parvlaevaga Hiiumaale, ligipääs hea	IALA, MK	Avatud, Hiiumaa tule torni- ringi osa

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
Kõpu tule torn (668) Kõrgessaare vald	1531, 1649; 1805; 1990	Riik/EVA, Kõrgessaare v 4685m ² 39201:001:2280	eraomanik, EVA (tehnohoone)	parvlaevaga Hiiumaale, ligipääs hea	Kõrgus jalamist 36 m, merepinnast 102 m IALA, MK	Avatud, Hiiumaa tule torni- ringi osa
Ristna tule torn (673) Kõrgessaare vald	1874; 1920	Riik/EVA, Kõrgessaare v 43600m ² 39201:001:0282	EVA (elamu), omavalitsus (sireenihoone, 2-kr elamu)	parvlaevaga Hiiumaale, ligipääs hea	MK	Avatud, Hiiumaa tule torni- ringi osa
Sõru liitsihi ülemine tule torn (702) Emmaste vald	1934 (AL)	Riik/EVA 100m ² 17501:003:0240	-	parvlaevaga Hiiumaale, ligipääs hea	Rõdu ja punase laternaruumiga valge betoon torn	
IDA - VIRUMAA						
Narva tule torn (001) Narva jõe suudmes	1886; 1957	Riik/EVA 9424m ² 51301:001:0022	EVA, eraomanik (2-kr elamu)	ligipääs hea	Laternaruumi ja musta rõduga betoon torn, 30 m	
LÄÄNE - VIRUMAA (4)						
Vaindloo tule torn (045) (Stensjär) Vihula vald	1718, 1871	Riik/EVA 154m ² 88703:003:1750	-	väikesaarega ühendus puudub	Valge kooniline malmtule torn, 17 m MK plaanis	
Kunda tule torn Kunda linn	1859, 1893; 1896; 1909	Kunda linn	-		Puidust pealisehitis hävis 1999.a MK	
Vergi tule torn (080) Vihula vald	1917, 1936 (AL), 2005	Riik/EVA 165m ² 88703:001:1310	-	ainult paadiga	Laternaruumi ja rõduga valge betoon torn, 10 m	

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
Käsmu tuletorn (Kasperwiigi) Vihula vald	1892	Riik/Käsmu meremuuseum	-	ligipääs hea	Käsmu rahva ehitatud MK	
LÄÄNEMAA (5)						
Osmussaare tuletorn (425) (Odenholm) Noarootsi vald	1765; 1804, 1814; 1850; 1954	Riik/EVA 605m ² 52001:001:4350	riik/Silma looduskaitseala	suveperioodil ühendus saarega Dirhami sadamast, tornini jalgsi/autoga	Laternaruumi ja rõduga musta-valgetriibuline betootorn. Visuaalselt huvitav linnak ja omapärane loodus	Linnak on rekonstrueerimisel, tuletorn võiks olla matkaraja osa
Norby liitsihi ülemine tuletorn (448) Vormsi vald	1916, 1935 (AL)	Riik/ EVA 400m ² 90701:003:0960	-	regulaarne parvlaeva- ühendus saarega olemas	Laternaruumi ja rõduga betootorn	Vormsi matkaraja osa
Paralepa liitsihi alumine tuletorn (471) Ridala vald	1934 (AL)	Riik/EVA 400m ² 67401:001:1100	-	mandril, jalgsi	Laternaruumi ja rõduga valge betootorn	Vajab korrastus töid, sobib matkaraja osaks
Vormsi tuletorn (595) (Saxby) Vormsi vald	1864 , 1871	Riik/ EVA 600m ² 90701:001:0550	eraomanik, EVA (tehnohoone)	Regulaarne parvlaeva-ühendus saarega + vallatee	Laternaruumi ja rõduga valge kooniline metall- torn MK	Vormsi matkaraja osa, tuletorn vajab remonti
Virtsu tuletorn (780) Hanila vald	1866; 1924, 1951	Riik/EVA 3400m ² 19502:004:0130	-	autoga, jalgsi, merelt vaadeldav	Neljatahuline betootorn	Sobib matkaraja osaks Infotahvel

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
PÄRNUMAA (4)						
Kihnu tule torn (840) Kihnu vald	1865	Riik/EVA 1290m ² 30301:001:0070	omavalitsus, EVA (tehnohoone)	regulaarne ühendus saarega olemas, jalgsi	Laternaruumi ja rõduga valge kooniline metalltorn, kokku monteeritud Inglismaal valmistatud detailidest MK plaanis	Avamiseks vajalikud eeltööd maksumusega ca 120 000 kr
Manilaiu tulepaak (855) Tõstamaa vald	1933 (AL)	Riik/EVA 1828m ² 82603:003:0050		paadiga saarele, Munalaiu sadamast, jalgsi	Rõdu ja punase laternruumiga valge betootorn	Manija matkaraja osa, avamiseks ei sobi Infotahvel
Sorgu tule torn (860) Tõstamaa vald	1864, 1880, 1894, 1904	Riik/EVA 6284m ² 82603:003:0145 NB! Kinnistu on jagamisel ka- heks kinnistuks.	Kõrvalhooned maha kantud	meritsi, regulaarne ühendus saarega puudub	Laternaruumi ja rõduga punane kivitorn, 16 m Väga kehvast olukorras MK plaanis	Kui MK plaanis restaureerida, siis võib kõne alla tulla ka avamine gruppi- dele
Sõmeri tule torn (835) Varbla vald	1954 , 2001	Riik/EVA 4931m ² 86301:006:0060	-	ligipääs hea	Kaheksatahuline valge betootorn 21 m	Matkaraja osa Infotahvel
SAAREMAA (14)						
Abruka tule torn (972) Kaarma vald	1897, 1931 , 1998	Riik/EVA 110m ² 34801:014:0010	eraomanik	regulaarne ühendus saarega olemas, jalgsi	Mustade rõhttriipudega valge betoon-torn, 36 m MK plaanis	Abruka matkaraja osa, avamist ei planeerita Infotahvlid

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
Anseküla tuletorn (932) Salme vald	1953; 2005–2007	Riik/EVA 2253m ² 72101:002:0287		mustakattega maantee ääres	Neljatahuline betoontorn, 29 m Enne oli kirik-tuletorn, mis hävis II maailma- sõjas	Sõrve tuletorniringi üks objekt, avamist ei planeerita Infotahvel
Kaavi tuletorn (943) Torgu vald	1952–1954	Riik/EVA 123m ² 80701:002:0122		ligipääs hea	Neljatahuline kivibetonist	Sõrve tuletorniringi üks objekt, avamist ei planeerita Infotahvel
Kiipsaare päevamärk Kihelkonna vald	1879, 1933	Eraomand (M. Osa) teenindusmaa puudub	-	jalgsi, piiratud võimalus transpordiga	Tugevalt viltuvajunud raudbetoon-silinder (firma Arronet&de Vries) Praegu meres, oli ehitatud 100 m kaldast	Harilaiu matkaraja osa, asub neemikul, ilmselt kukub merre
Kübassaare tuletorn (987) Põide vald	1914, 1924, 1939	Riik/EVA 113m ² 63401:005:0051	eraomand (teenindus-hooned), EVA (tehnohoone)	läbi eraomandis oleva kinnistu	Laternaruumi ja rõduga betoontorn, 18 m	Lõuna-Saaremaa matkaraja osa, avamiseks mittesobiv Infotahvel
Loode tuletorn (934) Torgu vald	1952–1955	Riik/EVA 109m ² 80701:003:0168	-	ligipääs hea	Neljatahuline betoontorn, 15 m Ilus merevaade	Sõrve tuletorniringi üks objekt, avamist ei planeerita Infotahvel
Lõu tuletorn (931) Salme vald	1921, 1934 (AL)	Riik/EVA 100m ² 72101:002:0286	-	ligipääs hea	Ilus merevaade	Sõrve tuletorniringi üks objekt, avamist ei planeerita Infotahvel
Ruhnu tuletorn (990) Ruhnu vald	1646, 1757, 1877, 1933 (AL)	Riik/EVA 1444m ² 68901:001:0334	riik/piirivalve MK	regulaarühendus saarega olemas, jalgsi/autoga	Monteeritud Prantsus- maal (Le Havre) valmis- tatud terasdetailidest IALA, MK	Võiks planeerida avamist piiratud külastajate arvule

Nimi (endine nimi) Märgi number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
Sõrve tule torn (935) Torgu vald	1646, 1770, 1960	Riik/EVA 403m ² 80701:003:0242	eraomanik	ligipääs väga hea	Laternruumi ja rõduga kooniline betoon torn, 52 m Merepäästesaun	Sõrve tule torni ringi üks objekt Ohutuse tagami-seks tuleb teha uuringuid ja investeeringuid
Säätetuka tule torn (977) Pihtla vald	1954	Riik/EVA 339m ² 59201:004:0287	-	ligipääs jalgsi ja jalgrattaga	Valge neljatahuline betoon torn, 15 m	Lõuna-Saaremaa matkaraja osa Infotahvlid, viidad
Viirelaiu tule torn (785) (Paternoster) Muhu vald	1836; 1857, 1881 ; 2002	Riik/EVA 244m ² 47801:008:0352	EVA (tehnohoone), eraomanik (elamu)	merelt vaadeldav	Laternaruumi ja rõduga punane raudplekist torn, 11 m	Infotahvlid?
Vilsandi tule torn (925) Kihelkonna vald	1809 , 1870, 1957	Riik/EVA 894m ² 30101:003:0999	eraomanik (merepäästejaam, kõrvalhooned)	suviti regulaarne paadiühendus saarega, tule torni juurde pääseb läbi eramaa	Rõdu ja musta laternaruumiga valge kivitorn, 37 m MK	Vilsandi matkaraja osa Remont plaanis EVA
Laidunina päevamärk Laimjala vald	1907	Laimjala vald	omavalitsus, kasutab Laidunina Tule torni Selts (graniidist vunda- mendid ja kelder)	kruusatee	Väga ilus tellis tule torn MK	Asva-Sääremäe õppe- matkaraja osa Tule torn vajab remonti
Oiu päevamärk Kihelkonna vald	1955	Eraomand 1073 m ²	-	pinnaste		

Nimi (endine nimi) Märki number ¹ Asukoht, omavalitsus Name (former name), Reg No ¹, Location (municipality)	Ehitamise ja rekonstrueerimise aastad ² Year of construction (reconstruct.) ²	Omanik/kasutaja Riigile kuuluva kinnistu suurus Katastri tunnus Site Owner Cadastral code	Kõrvalhoonete omanikud/kasutajad Owner/operator of outbuildings	Ligipääs Accessibility	Iseloomustus, väärtus Kultuurimälestis ³ Description, valued characteristics	Turismipotentsiaal Kastuselevõtuks vajalikud investeeringud Tourism potential Investment needs
TARTUMAA (3)						
Mehikoorma tuletorn (P30) Meeksi vald (Lämmijärve läänekallas)	1938 (AL)	Riik/EVA 942m ² 45401:005:0150	-		Valge, laternaruumi ja rõduga, 15 m	
Ninaküla tuletorn (P12) Alatskivi vald (Peipsi järve läänekallas)	1936 (AL)	Riik/EVA 2492m ² 12601:006:0223	-		Valge, laternaruumi ja rõduga, 10 m	
Rannapungerja tuletorn (P01) Tudulinna vald (Peipsi järve põhjakallas)	1937	Riik/EVA teenindusmaa määramata	-	ligipääs hea	Valge, laternaruumi ja rõduga	

1 Eesti Veeteede Ameti navigatsioonimärkide registri number näitab, et märk on kasutusel
Estonian Maritime Administration's list number of Aids to Navigation indicates that an aid to navigation is in use

2 Rasvases kirjas olemasoleva meremärgi ehitamise aasta
Year of construction of the existing lighthouse marked with bold

AL Ehitatud või remonditud Armas Luige ja tema meeskonna poolt
Constructed/reconstructed by team lead by Armas Luige

EVA Eesti Veeteede Amet
Estonian Maritime Administration

3 Tunnistatud kultuurimälestiseks, muinsuskaitse all
Registered in the National Register of Monuments

MK Muinsuskaitsealune arhitektuurimälestis
Under heritage protection

EVA suhtub positiivselt alternatiivkasutuse võimalusse
EVA supports the idea for alternative use of the lighthouse

